

Ett kommunalt perspektiv på klimatförhandlingarna COP 15

Den 7-18 december i år riktas världens blickar mot Köpenhamn och COP 15. Under dessa dagar kommer världens länder att besluta vad som ska hända efter att Kyotoprotokollet löper ut 2012.

För att få fram ett nytt protokoll måste många viktiga, och delvis nya, problemställningar lösas:

Hur ska bördan fördelas mellan industriländer och utvecklingsländer? Hur ska man behandla utvecklingsländer med stora växthusgasutsläpp såsom Kina och Indien? Hur ska ett framtida system med utsläppsrätter utformas? Hur kan avtalet reglera klimatanpassning? Hur kan ny teknik stimuleras och spridas? Hur ska man hantera skövlingen av regnskog som släpper ut stora mängder koldioxid samtidigt som kolsänkor försvinner? Hur ska de ö-stater som riskerar att dränkas vid en havsnivåhöjning kompenseras?

Dessa frågor kommer inte att lösas under dessa få dagar i Köpenhamn – COP 15 har föregåtts av en lång rad möten och förhandlingar. Vägen till Köpenhamnmötet blev utstakad på COP 13 i Bali 2006. Samtidigt startade ett antal internationella organisationer för kommuner och städer, däribland *ICLEI – Local Governments for Sustainability*, en parallell process för att lyfta fram det lokala perspektivet i klimatförhandlingarna. Denna process kallas *Local Government Climate Roadmap* (LGCR).

Sveriges Ekokommuner har, tillsammans med Klimatkommunerna, gått in som associerad partner i LGCR. Med detta menas att vi är med och stöttar processen, dels genom att lyfta fram det lokala klimatarbetet för nationella beslutsfattare men också genom att dela med oss av goda exempel till de andra parterna i nätverket.

För att skapa opinion kring LGCR är det viktigt att visa kommunernas vilja att bidra till att uppnå klimatmålen. Ett sätt att visa våra höga ambitioner är att underteckna *Borgmästaravtalet (Covenant of Mayors)*. Vi uppmanar alla ekokommuner till att underteckna avtalet! Sveriges Ekokommuner och Klimatkommunerna kommer att arrangera en ceremoni där de svenska kommuner som skrivit under tillsammans överlämnar sina avtal. Ceremonin beräknas ske i början av november – det blir ett perfekt tillfälle att få publicitet kring det lokala klimatarbetet, såväl på riksplanet som på hemmaplan.

I detta dokument har vi sammanställt kort information om klimatförhandlingarna, Local Government Climate Roadmap och hur din kommun kan ansluta sig till Borgmästaravtalet.

Local Government Climate Roadmap (LGCR)

Utgångspunkten för Local Government Climate Roadmap är att kommuner och städer runtom i världen är en del av problemet såväl som en del av lösningen på klimatfrågan. En stor del av de åtgärder som vidtas inom klimatområdet görs på kommunal nivå och det finns potential för ännu fler lokala och kostnadseffektiva lösningar. Målet med LGCR är att kommunernas roll i klimatarbetet ska uppmärksammas i det nya klimatprotokollet. Förhoppningen är att de nationella regeringarna på så vis ska samarbeta mer med den lokala nivån i utformningen av den framtida klimatpolitiken.

Du finner förslag på avtalstext och en sammanfattning som en bilaga till detta dokument. För mer info, se www.iclei.org/climate-roadmap

Covenant of Mayors – Borgmästaravtalet

Borgmästaravtalet är ett avtal för kommuner inom EU som vill gå längre i sitt klimatarbete än det europeiska målet om 20 % minskning av växthusgaser till 2020. Syftet med avtalet är detsamma som LGCR, det vill säga att lyfta fram det klimatarbete som görs på lokal nivå. Hittills har 485 kommuner skrivit på, däribland Göteborg, Linköping, Malmö, Örebro, Stockholm och Växjö. Avtalet är öppet för alla typer av kommuner, små som stora.

Avtalet administreras av EU-kommissionen, mycket sker via hemsidan www.eumayors.eu. Där finns också avtalstext, avsiktsförklaring och instruktioner om hur din kommun kan gå med. Du finner också dessa dokument som bilagor till denna text.

Vad förbinder sig kommunen till?

I Borgmästaravtalet förbinder kommunen sig till 11 åtaganden, de viktigaste är:

- * Kommunen måste skapa en klimat/energiplan med mål om att minska utsläppen med *minst* 20 % till 2020. Planen ska skickas in till EU-kommissionen inom ett år från att avtalet undertecknades. Om kommunen redan har en sådan plan så måste den eventuellt uppdateras så att den följer kommissionens krav.
- * Klimat/energiplanen ska följas upp vartannat år.
- * En energidag ska anordnas för medborgarna varje år.

Om inte detta efterlevs blir kommunen utesluten ur avtalet.

Hur kan min kommun gå med?

För att gå in som part i Borgmästaravtalet måste ett beslut om detta tas i kommunstyrelse eller fullmäktige. När detta har skett skickar man in en avsiktsförklaring med underskrift från kommunens motsvarighet till borgmästare, vanligen kommunfullmäktiges ordförande.

För att underlätta för de kommuner som vill gå med har vi gjort ett förslag till beslutsskrivelse som är baserat på Linköpings skrivelse. Förslaget finns bifogat till denna text.

Om din kommun vill engagera sig ytterligare

Inom Borgmästaravtalet finns möjlighet att engagera sig utöver det som kommunen har åtagit sig i själva avtalet. Kommunen kan gå in som *stödjande struktur* och/eller bli ett *riktmärke för arbetet*.

Stödjande strukturer

Kommuner, regioner och organisationer kan fungera som stödstruktur för kommuner som saknar resurser att arbeta fram en utsläppsinventering eller åtgärdsplan. Stödstrukturerna kommer att erkännas av kommissionen som nyckelaktörer inom borgmästarförsamlingen.

Riktmärken för arbetet (goda exempel)

EU-kommissionen vill hjälpa till att sprida goda exempel. Genom avtal åtar man sig att jobba för att underlätta kunskapsspridning av sina framgångsrika idéer. Om exemplet har godkänts av

kommissionen och man följer kommissionens arbetsprogram för kunskapsspridning kan de utnämnas till riktmärken (benchmarks of excellence).

Klimatkonventionen och Kyotoprotokollet – några snabba fakta

Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC), eller Klimatkonventionen, antogs i samband med FN:s konferens om miljö- och utveckling Rio de Janeiro 1992. I och med det enades man om att "parterna till konventionen bör vidta förebyggande åtgärder för att förutse, förhindra eller minimera orsakerna till klimatförändringar. De bör anta nationella program som innehåller åtgärder för att motverka klimatförändringar inom alla relevanta samhällsreformer omfattande alla växthusgaser samt samarbeta för att underlätta anpassning till ett förändrat klimat". Konventionen trädde i kraft den 21 september 1994. Konventionens parter (de länder som undertecknat konventionen) träffas varje år för förhandlingar. Dessa förhandlingar kallas COP vilket betyder *Conference of the Parties*, alltså partskonferenser.

Kyotoprotokollet togs fram under COP 3 i Kyoto 1997. I protokollet åtar sig de länder som har orsakat ökade utsläpp under de 100 senaste åren, så kallade Annex 1-länder (främst I-länder) att minska sina utsläpp. Genomsnittsminskningen för Annex -1 länder är 5.2% till 2012 baserat på 1990 års värden. Även U-länder har åtaganden för att stabilisera utsläppen. Kyotoprotokollet kan ses som ett första steg på vägen mot klimatkonventionens långsiktiga målsättning.

I Kyotoprotokollet finns en klausul om att det blir giltigt först då minst 55 länder har undertecknat, och när 55 % av de globala växthusgasutsläppen är täckta. Det första villkoret uppfylldes då Island undertecknade protokollet 23 maj 2002 och det andra när Ryssland ratificerade i november 2004. Kyotoprotokollet började gälla i februari 2005 och är giltigt fram till och med 2012. Hittills har 183 länder anslutit sig. USA var med i början av förhandlingarna men i och med Bushadministrationens tillträde bestämde man sig för att inte ratificera protokollet.

Vilka krav finns då i Kyotoprotokollet?

- * EU har fått ett gemensamt åläggande att minska växthusgasutsläppen med 8 %
- * USA ska minska utsläppen med 7 %
- * Ryssland ska bibehålla samma nivå ± 0 %
- * Australien får öka utsläppen med 8 %
- * Sverige får öka utsläppen med 4 % men har istället beslutat att minska dem med 4 %

Som alternativ till att reducera utsläppen i det egna landet, kan Annex 1-länderna välja att bekosta utsläppsminskande projekt i icke Annex-länder. Detta kallas CDM-projekt (Clean Development Mechanism). De kan även göra åtgärder i Annex-länder, då kallas det istället JI-projekt (Joint Implementation). FN certifierar dessa projekt.

För mer information om klimatförhandlingarna och den svenska klimatpolitiken, gå in på Naturvårdsverkets hemsida <http://www.naturvardsverket.se/sv/Klimat-i-forandring/Klimatpolitiken/>.